

Els comtats alemanys

Col·lecció_ **Estudis**

Els comtats alemanys

Els comtats alemanys

Hubert Heinelt, Björn Egnér

Col·lecció_ **Estudis**

Sèrie_Govern Local, 12

**Diputació
Barcelona**

El Centre per a la Innovació Local de la Direcció d'Estudis de la Presidència de la Diputació de Barcelona dirigeix aquesta publicació.

La coordinació dels continguts s'ha realitzat juntament amb l'Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS).

Centre per a la Innovació Local

Tel. 934 020 709

cil@diba.cat

Institut de Ciències Polítiques i Socials

Tel. 934 871 076

Informacio@icps.es

con.icps@diba.cat

Els continguts que apareixen en aquesta publicació expressen l'opinió dels seus autors, que no ha de ser necessàriament compartida pel Centre per a la Innovació Local.

© de l'edició: Diputació de Barcelona

Juliol del 2008

Producció: Direcció de Comunicació
de la Diputació de Barcelona

Composició: Fotoletra, SA

Impressió: Gráficas Varona

ISBN: 978-84-9803-191-1

Dipòsit legal: S-894-2009

Sumari

Introducció	9
Els comtats en el sistema de govern multinivell	9
Els comtats alemanys: unitat i diversitat	15
Evolució històrica	15
Sistema de govern	16
<i>Consell del Comtat</i>	17
<i>President del comtat i directius públics</i>	18
<i>Junta Executiva del Comtat</i>	19
<i>Referèndums i opinió pública</i>	20
Estructura territorial del comtat	21
Sistemes electorals, resultats electorals i sistema de partits	22
Hisenda, potestats i competències	27
<i>Ingressos</i>	27
<i>Potestats</i>	29
<i>Competències</i>	30
<i>Relacions entre els comtats i els Länder i l'Estat federal</i>	33
<i>Relacions entre comtats i municipis: conflicte o cooperació</i>	34
Debats recents sobre els comtats	37
Perspectives	41
Bibliografia	43
Annex I. Llista de ciutats comtat	47
Annex II. Webs d'interès	49

Introducció

Alemanya és un Estat federal amb setze estats (*Länder*), dels quals Berlín, Bremen i Hamburg són ciutats estat. El govern local comprèn municipis i comtats i, en termes legals, forma part dels *Länder* (estats federats).

Aquest document¹ descriu en primer lloc la posició i les competències del segon nivell del govern local (*Landkreise*; d'ara endavant utilitzarem el terme *comtats* per referir-nos-hi) dins del sistema de govern multinivell alemany, incloent-hi tant la relació entre els comtats i els nivells superiors de govern com l'existent entre comtats i municipis.

El segon apartat se centra en les similituds i diferències entre els comtats alemanys a partir de la seva evolució històrica, la institucionalització del seu sistema de govern, el sistema competencial i financer i l'estructura territorial.

En el tercer apartat es tracten alguns debats que s'estan produint actualment en el món de les ciències polítiques en relació amb els comtats i els seus efectes sobre el sistema polític d'Alemanya.

Els comtats en el sistema de govern multinivell

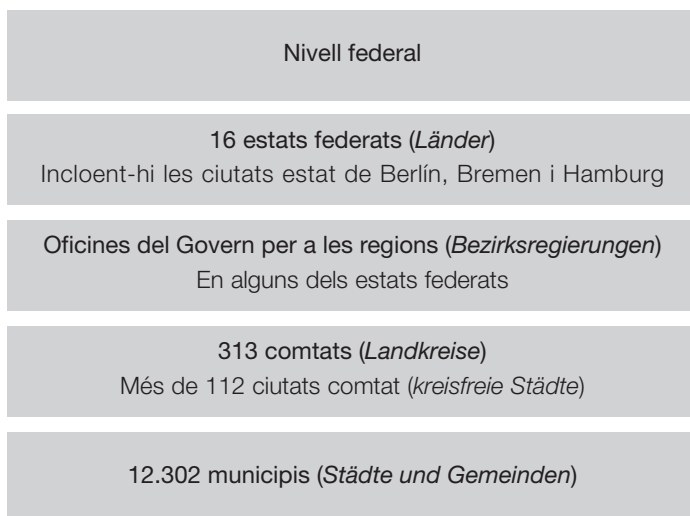
Des d'un punt de vista comparatiu, els comtats alemanys, com a elements del sistema institucional, són un fenomen bastant poc habitual en els estats occidentals. Fins a un cert punt, són un nivell de govern similar als que existeixen a Dinamarca, Noruega, Anglaterra i els Estats Units, però segueixen sent molt diferents dels sistemes d'altres

---

1. Aquest document està relacionat amb els informes *Alemanya: Länder i diversitat local* i *Alemanya 2: Informe sobre l'evolució recent del govern local a Alemanya* (tots dos obra de Hellmut Wollmann), també publicats per la Diputació de Barcelona a la col·lecció «Món Local» i descarregables a http://www.diba.cat/innovacio/mon_local_paisos.asp#A

Gràfic 1. El sistema multinivell alemany

Font: elaboració pròpia.

països, com ara França, Suècia o Itàlia (Von der Heide, 1998, p. 123).² En el sistema multinivell alemany, el comtat es troba en el quart nivell (gràfic 1).

Alemanya, com a estat federal, consta de setze estats (*Länder*), que tenen la seva pròpia Constitució, competències garantides per la Constitució i un poder legislatiu propi. Tres d'aquests setze estats són les ciutats de Berlín, Bremen i Hamburg, que són casos especials amb estructures administratives diferents que reflecteixen el caràcter dual de les tres ciutats com a **ciutats i estats** a la vegada. Per aquest motiu, no es tindran en compte en aquest estudi.

En termes legals, el govern local, és a dir, els municipis i els comtats, forma part dels *Länder*. Això significa que, malgrat que Alemanya té una estructura federal pel que fa a la relació entre el nivell federal i els *Länder*, aquests *Länder* són entitats polítiques unità-

---

2. Evidentment, la comparació de Von der Heide fa referència al sistema de govern local danès d'abans de la reforma de 2007.

ries descentralitzades. La categoria d'Estat dels *Länder* s'expressa per la seva capacitat a l'hora d'estructurar-se internament mitjançant una legislació pròpia. Això explica el fet que no només els codis municipals sinó també les tasques i les competències dels municipis, així com dels comtats (*Landkreise*), difereixin d'un *Land* a l'altre. El mateix ocorre amb les ajudes generals i específiques a través de les quals els *Länder* donen suport financer als comtats i als municipis.

Per sota del primer nivell, el federal, i del segon, el *Land*, a la majoria dels *Länder* hi ha un tercer nivell: el de les oficines regionals del Govern del *Land*. Només Slesvig-Holstein, Saarland, Brandenburg i Mecklenburg-Pomerània Occidental no tenen aquestes oficines, i la Baixa Saxònia les va abolir el 2004, com es veurà més endavant. A més, correspon als estats federats establir per llei organitzacions pròpies amb finalitats específiques (per exemple, per a la gestió forestal), per facilitar d'aquesta manera la implantació directa d'algunes polítiques, és a dir, deixant de banda comtats i municipis.

Malgrat aquestes variacions, a tots els *Länder* alemanys, els comtats tenen tres atributs bàsics: una **Administració estatal amb múltiples finalitats**, una **associació de municipis** i una **unitat territorial que exerceix l'autogovern local** per sobre del nivell dels municipis. Tot seguit, descriurem la naturalesa i la interconnexió d'aquestes tres funcions.

L'Administració federal alemanya s'acostuma a considerar com un sistema de dues capes en què l'Administració nacional és la capa superior i l'Administració del nivell federat és la capa inferior (articles 83-86 de la Constitució alemanya).³ Administrar és principalment una tasca dels *Länder*, cosa que explica que l'Administració nacional hagi estat sempre poc significativa i que la majoria de les tasques administratives les duguin a terme els *Länder*. Tanmateix, tal com s'ha esmentat anteriorment, la majoria de les tasques administratives, a banda del sector educatiu i la policia, han passat dels estats federats al nivell local.

De fet, el paper del nivell local dins del sistema polític federal no és descrit clarament a la Constitució. L'únic article que hi fa referència diu que «als estats, comtats i municipis, hi ha d'haver una representació del poble mitjançant [...] eleccions» (article 28.1) i que «s'ha de garantir que els municipis puguin decidir sobre tots els assumptes de la seva jurisdicció dins del marc general de la llei [...]» (article 28.2). Aquest redactat deixa espai per a la interpretació i, per tant, l'existència de comtats i municipis no s'imposa a la Constitució nacional. D'aquesta manera, les tres ciutats estat, Berlín, Bremen i

---

3. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland.

Hamburg, no van crear un nivell local regular amb municipis com la resta d'estats territorials, sinó un sistema de districtes (*Bezirke*).

A més, un elevat percentatge dels empleats del sector públic, excepte els professors i els policies, treballen per als municipis o bé per als comtats. Dels 2,72 milions d'empleats a jornada completa i els 1,18 milions a mitja jornada del sector públic a Alemanya (Statistisches Bundesamt, 2006, taules 1 i 5):

- 526.600 treballen per al Govern federal (incloent-hi 185.200 empleats/membres de les forces armades).
- 2,06 milions treballen per als estats federats, tot i que més de la meitat d'aquests treballen com a mestres, catedràtics, personal de recerca, etc. en el sector de l'educació (incloent-hi les universitats) i com a personal de la policia.
- 678.500 treballen per als municipis i 636.500, per als comtats i ciutats comtat, incloent-hi empleats d'associacions per a tasques específiques de municipis i comtats (*Zweckverbände*; per exemple, mancomunitats per a la gestió de residus, subministrament d'aigua, transports públics, etc.) i d'organitzacions de caràcter privat.

Junt amb els municipis, els comtats formen el nivell més baix del conjunt de l'Administració i duen a terme algunes funcions vitals del sistema polític, relacionades amb la implementació de polítiques, però també exerceixen una funció de control sobre els municipis. Els comtats alemanys són, a la vegada, un nivell d'agregació per als municipis dins de la jurisdicció geogràfica del comtat, i per tant, el comtat també treballa com a associació dels seus municipis, per exemple, ocupant-se de tasques que no poden ser realitzades pels municipis (vegeu l'apartat «Hisenda, potestats i competències» a la pàgina 27).

Un tipus especial de comtats són les anomenades ciutats comtat (*kreisfreie Städte*), que duen a terme a la vegada les funcions d'un municipi i d'un comtat. Actualment, hi ha 112 municipis a Alemanya amb aquest estatus.⁴

En tercer lloc, els comtats són unitats territorials políticament autònomes. Això significa que, a banda de les tasques administratives assignades pels nivells superiors de govern, els comtats poden endegar i implementar autònomament polítiques en la seva pròpia jurisdicció, sempre que no interfereixin en els altres nivells de govern (**tasques voluntàries**).

---

4. Un cas especial és el de la regió (metropolitana) de Hannover, que s'establí l'any 2001 mitjançant la fusió del comtat de Hannover i l'antiga ciutat comtat de Hannover (Prieb, 2002; Blatter, 2006). Tot i que se l'anomena regió (amb un *president regional* i un *Consell Regional* directament elegits), té l'estatus formal d'un comtat.

Segons els principis de la democràcia representativa i de l'autoadministració en el nivell local (article 28 de la llei bàsica),⁵ els comtats tenen els seus propis òrgans representatius; concretament, un Consell del Comtat (*Kreistag*), un president del comtat (*Landrat*) i a vegades una junta executiva col·lectiva (per exemple, *Kreisausschuss*); també poden aprovar les seves pròpies decisions i tenen una organització administrativa pròpia (*Kreisverwaltung*).

Tots els comtats alemanys són membres del *Landkreistag* alemany, l'associació nacional dels comtats. A més, les ciutats comtat poden ser membres de l'*Städteetag*, l'associació de les ciutats alemanyes més grans. Tot i que l'associació representa els comtats en el nivell federal, no és un òrgan constitucional, sinó una organització «paraigua» de tots els comtats que està organitzada com una associació de dret privat. L'associació està organitzada en grups segons els *Länder*. L'assemblea general de l'associació es forma a partir dels tretze presidents de les associacions de comtats dels *Länder*, i no a partir dels mateixos comtats, que en són membres indirectes. En el comitè directiu del *Landkreistag* també hi ha membres de cada associació de comtats dels *Länder*, «normalment presidents de comtat influents» (Jaedicke i Wollmann, 1998, p. 312, traducció dels autors).

Alemanya és un Estat federal format per setze estats federats (*Länder*), amb Constitució, competències i poder legislatiu propis. Tres d'aquests estats són ciutats estat (Berlín, Bremen i Hamburg).

El Govern local forma part del *Land* i tant els municipis com els comtats són entitats polítiques autònomes. Els comtats són el quart nivell dins del sistema multinivell alemany.

A tots els *Länder*, els comtats combinen tres atributs bàsics: Administració estatal amb múltiples funcions, associació de municipis i unitat territorial d'autogovern supramunicipal.

---

5. Article 28 de la Constitució.

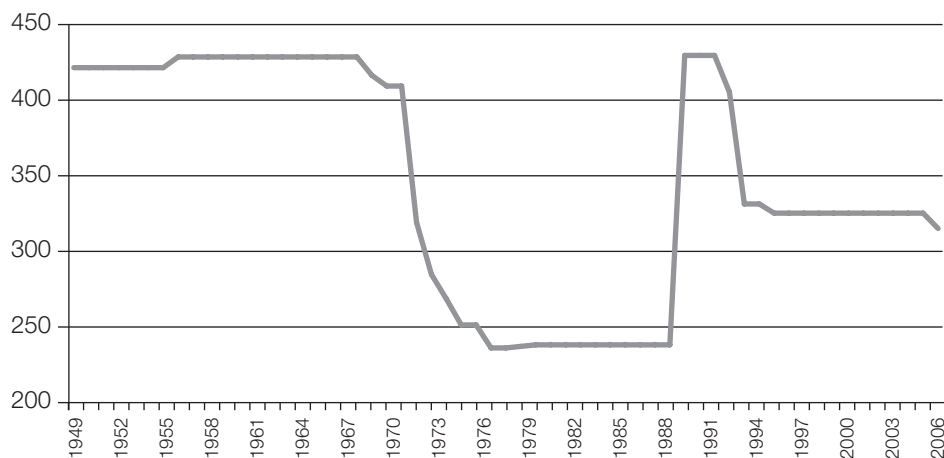
Els comtats alemanys: unitat i diversitat

Evolució històrica

El 1949 es fundà la República Federal d'Alemanya com a federació dels estats de l'Alemanya occidental, és a dir, dels estats establerts anteriorment a la Segona Guerra Mundial a les parts d'Alemanya controlades després de la guerra per Gran Bretanya, França i els EUA. Aquests estats ja havien organitzat el seu sistema de govern local seguint les seves tradicions específiques, que es remuntaven no només al període d'entreguerres sinó a principis del segle XIX (Von Saldern, 1998; Wollmann, 1998). En aquell moment, hi havia 418 comtats a l'Alemanya occidental. Fins a finals dels anys seixanta, aquesta xifra es mantingué més o menys estable. Als anys setanta, la majoria dels estats federats de l'Alemanya occidental dugueren a terme reformes territorials centrades en una fusió del nivell municipal, però també dels comtats, per tal d'augmentar-ne les capacitats administratives. Aquestes reformes van reduir significativament el nombre de comtats (Laux, 1998; per examinar la variació a cada *Länder*, Wollmann, 2004, p. 117). Així, a finals dels anys setanta, només en quedaven 236 (gràfic 2).

En canvi, a la República Democràtica Alemanya, és a dir, la part d'Alemanya controlada per la Unió Soviètica, després de la Segona Guerra Mundial els comtats van tornar a la situació d'abans de la guerra, però es van modificar ràpidament el 1952 «per fer-los més compatibles amb el model d'estat centralista» (Wollmann, 2004, p. 119). Quan es va produir la reunificació alemanya el 1990, tots els comtats orientals es van afegir, junt amb els estats federats recentment fundats, a la República Federal i, d'aquesta manera, el nombre de comtats va assolir el seu màxim històric, amb 426 unitats. Més endavant, quan la majoria d'estats federats orientals van adoptar les reformes territorials a mitjan anys noranta, la xifra total de comtats es va reduir fins a 325 i actualment és de 313.

Gràfic 2. Nombre de comtats al llarg del temps

Font: elaboració pròpia.

La República Federal Alemanya es va fundar l'any 1949 amb 418 comtats, xifra que es mantingué estable fins a les reformes dels anys setanta. Les reformes territorials centrades en els processos de fusió van reduir a 236 els comtats de la RFA.

La reunificació alemanya va fer augmentar el nombre de comtats a 426, el seu màxim històric.

Les reformes de la majoria d'estats federats de l'est van reduir-ne el nombre a 325 durant la dècada dels noranta.

Actualment, el nombre de comtats és de 313.

Sistema de govern

A la majoria d'estats federats alemanys, els comtats estan organitzats com a sistemes quasi presidencials (Egner i Stoiber, 2008, p. 125), en què la ciutadania elegeix directament tant el Consell del Comtat (*Kreistag*) com el president (*Landrat*). A dos estats, concretament Baden-Württemberg i Brandenburg, el Consell del Comtat elegeix el president i, per tant, el sistema de comtats s'hi pot descriure com un sistema parlamentari.

A la majoria d'estats, també hi ha una Junta del Consell, en general coneguda com a *Kreisausschuss*, les competències de la qual varien molt entre estats: pot ser des d'una junta executiva col·lectiva que assessora el president del comtat fins a una espècie de «comitè» que és responsable només de l'organització del Consell.

Tal com va succeir amb el sistema institucional dels municipis, les institucions del nivell del comtat van ser reformades als anys noranta. Els dos canvis principals van ser la introducció de l'elecció directa del president del comtat i la possibilitat de dur a terme referèndums locals (Egner, 2007, p. 59-65, amb moltes referències). L'objectiu de les reformes era reforçar la participació i garantir les capacitats de govern mitjançant la instauració i el reforçament del lideratge polític (Wollmann, 1998, p. 45).

Consell del Comtat

El Consell del Comtat és l'òrgan representatiu del comtat, format per membres electes (*Kreistagsmitglieder*). En primer lloc, cal considerar que el nombre de membres dels consells de comtat ve determinat per les lleis de cada Estat federat, cosa que provoca que hi hagi diferències en aquest sentit. Aquestes lleis determinen de formes diferents el nombre de membres d'un Consell del Comtat en relació amb la població que viu a la jurisdicció d'un comtat. Hi ha consells amb només 31 membres, però també hi ha grans assemblees amb més de 100 consellers, cosa que en dificulta la governabilitat (Henneke, 1998, p. 138). Els consellers normalment s'organitzen en grups polítics segons els partits als quals estan afiliats. Si no hi ha cap partit que tingui la majoria, s'acostuma a formar coalicions entre dos partits o més per aconseguir una majoria de govern.⁶ El Consell del Comtat funciona amb comitès permanents i normalment es reuneix un cop al mes.

Les competències clau del Consell són prendre decisions sobre els principis administratius, els recàrrecs sobre els impostos municipals (*Kreisumlage*), el pressupost del comtat i les tasques voluntàries del comtat.⁷ El Consell també és responsable de l'elecció de

---

6. Tot i que els resultats electorals dels consells de comtat solen reflectir la situació política general dels respectius estats federats, com es veurà més endavant, la composició política dels governs de coalició varia entre comtats (i entre els diferents *Länder*). Això ha provocat que (igual que en el nivell municipal), en el nivell dels comtats, hagin aparegut noves combinacions experimentals de governs de coalició, com ara entre democristians i els verds.

7. Totes aquestes competències es desenvoluparan en l'apartat «Hisenda, potestats i competències» a la pàgina 27.

directius públics a jornada completa i, en alguns estats, de l'elecció de membres honoraris del Consell Executiu del comtat.

President del comtat i directius públics

El president del comtat s'elegeix directament. Quan jura el càrrec després de les eleccions, assoleix l'estatus de funcionari a jornada completa.⁸ A la vegada, lidera l'administració del comtat i el representa en les relacions externes, si més no en sentit legal. És responsable tant de la implementació de tasques assignades al comtat per l'Estat com de la implementació de les tasques voluntàries que decideixi el Consell. El president pot vetar les decisions del Consell en cas que siguin il·legals i/o posin en perill el benestar comú (*Gemeinwohlgefährdung*; Egner, 2007, p. 84). El president també pot decidir pel Consell si cal prendre decisions urgents i no es pot reunir a temps.

A gairebé tots els estats hi ha limitacions d'edat per al president del comtat. L'edat mínima varia entre els divuit i els trenta anys i la màxima va dels cinquanta-set als seixanta-quatre anys. Dos estats no tenen límit màxim d'edat. Les limitacions exactes es mostren a la taula 1.

A tots els estats és possible destituir el president del comtat, però els procediments varien. Als estats on el president és elegit pel Consell, només el Consell pot destituir-lo. Als estats amb un president directament elegit, només l'electorat pot fer-ho. A la majoria d'estats, però, la destitució del president només es pot proposar mitjançant una decisió del Consell.

La majoria qualificada necessària dins del Consell per proposar la destitució varia entre la meitat dels membres del Consell i les tres quartes parts. Només a Saxònia la destitució també es pot demanar mitjançant una iniciativa ciutadana que tingui el suport d'un terç de l'electorat. Després que es dugui a terme la proposta, a Hessen, Mecklenburg-Pomerània Occidental, la Baixa Saxònia, Rin del Nord-Westfàlia, Renània-Palatinat, Saarland, Saxònia i Saxònia-Anhalt, l'electorat pot decidir sobre la destitució del president en un referèndum, en què no només la majoria dels votants que hi participen han de votar favorablement, sinó que també s'ha d'assolir un mínim de vots favorables en relació amb el conjunt de l'electorat (aquest percentatge va del 25% al 50% en funció

---

8. No obstant això, un nou president del comtat elegit pot haver estat funcionari públic abans.

Taula 1. Edat mínima i màxima per ser elegit president del comtat

<i>Estat</i>	<i>Edat mínima</i>	<i>Edat màxima</i>
Brandenburg	–	–
Baviera	21	–
Mecklenb.-Pomerània Occ.	18	57
Saxònia-Anhalt	21	64
Túringia	21	64
Rin del Nord-Westfàlia	23	–
Baixa Saxònia	23	64
Saarland	25	64
Renània-Palatinat	25	64
Hessen	25	66
Slesvig-Holstein	27	59
Saxònia	27	64
Baden-Württemberg	30	63

Font: lleis de les eleccions locals dels *Länder*.

de l'Estat). En la majoria de casos, el procediment per a la destitució del president del comtat és similar al dels alcaldes (Egner, 2007, p. 80-81).

Els consells també poden elegir directius públics a jornada completa addicionals per dirigir una part de l'administració del comtat amb responsabilitats especials, generalment vinculada amb un sector determinat, com ara els afers socials.

Junta Executiva del Comtat

A alguns estats, el Consell elegeix els membres de la Junta Executiva del Comtat. Depenent de l'Estat, la Junta Executiva pot ser un comitè parlamentari, cosa que significa que el Consell elegeix alguns dels seus membres com a membres de la Junta, per garantir que els partits i els grups del Consell estiguin representats de manera proporcional a la Junta. La mateixa Junta té una funció de «pont» entre el Consell i l'Administració, decidint sobre tots els assumptes que no estan assignats ni al Consell ni al president. A més, la Junta pot fer propostes al Consell. En aquests estats, la Junta Executiva és un típic «comitè parlamentari central», en què es prenen les decisions preliminars importants. Com que la Junta Executiva és elegida de manera proporcional pel

Consell, les propostes de la Junta poques vegades són invalidades pel Consell. En altres estats (com és el cas de Hessen), la Junta Executiva és organitzada col·lectivament com a òrgan director de l'Administració, mentre que el president només pot ser portaveu del Consell i el seu executor (Henneke, 1998, p. 142). Els membres de la Junta no poden ser a la vegada membres dels consells, per garantir la divisió de poders. Si un membre del Consell és elegit membre de la Junta, haurà de dimitir del Consell.

Referèndums i opinió pública

A tots els estats, els referèndums locals vinculants municipals es van introduir als anys noranta. En el nivell del comtat, només a vuit dels tretze estats (Baviera, Brandenburg, la Baixa Saxònia, Rin del Nord-Westfàlia, Renània-Palatinat, Saxònia, Saxònia-Anhalt i Slesvig-Holstein) són possibles, mentre que als altres cinc (Baden-Württemberg, Hessen, Saarland, Mecklenburg-Pomerània Occidental i Turíngia), aquesta possibilitat no existeix. En general, poques vegades se celebren referèndums locals als municipis i són difícils d'avaluar. Entre 1956 i 2007, es van comptabilitzar 4.587 intents de referèndums locals, dels quals només 86 (l'1,8%) eren comtals. D'aquests 86 referèndums comtals, més de la meitat (47) se celebraren a Baviera (FSD: 2008). A tots els estats existeix una llista de temes que no es poden decidir mitjançant referèndums locals, com ara les funcions i competències del president del comtat i del Consell del Comtat (que vénen definides per llei), les decisions pressupostàries i la configuració interna de l'Administració del comtat.

Si ens fixem en la percepció que té la ciutadania dels comtats, en general es pot dir que la gent sap a quin comtat viu, tal com passa en el cas municipal. Pel que fa a la qüestió de si els ciutadans valoren els comtats o no, les lluites polítiques sobre les fusions dels anys setanta, però també les dels últims anys, tenen un paper explicatiu important. En cas que una fusió no hagi estat àmpliament acceptada pels ciutadans, el sentiment de pertinença a la nova entitat territorial no és gaire fort o, fins i tot, és inexistent. En termes generals, es pot dir que a Alemanya la identitat territorial està vinculada més fortament al nivell municipal que no pas al dels comtats.

En la majoria de comtats el sistema d'organització és quasi presidencial, amb elecció per separat del president i del Consell, i només a dos estats federats s'imposa un sistema parlamentari.

Els òrgans dels comtats són: el Consell del Comtat, el president del comtat i la Junta Executiva del Comtat.

El Consell del Comtat és l'òrgan representatiu del comtat i la seva dimensió varia depenent de la població. Funciona amb comitès permanents i normalment es reuneix una vegada al mes.

El president del comtat assoleix l'estatus de funcionari en el moment que jura el càrrec. Encapçala l'Administració del comtat i el representa a l'exterior. Pot ser substituït mitjançant diversos mecanismes en funció de l'Estat federat.

La Junta Executiva del Comtat existeix a alguns estats i pot tenir la forma de comitè parlamentari o d'òrgan director de l'Administració.

En els anys noranta, tots els estats introduïren els referèndums locals vinculants, tot i que són utilitzats en poques ocasions: entre 1956 i 2007 només es van celebrar 86 referèndums als comtats (un 1,8% del total de referèndums locals). Pel que fa a la identitat territorial, està vinculada més fortament al nivell municipal que no pas al dels comtats.

Estructura territorial del comtat

Pel que fa als factors espacials, hi ha grans diferències entre els comtats, a causa dels diferents processos històrics de fragmentació i d'ordenació del segon nivell local que han experimentat els *Länder*. Si prenem la xifra de població com a punt de partida i comparem el comtat més poblat (la regió de Hannover) amb el menys poblat (Lüchow-Dannenberg), veiem que el primer té 1,13 milions d'habitants davant dels 51.000 habitants del segon. A més, també hi ha diferències pel que fa a les superfícies. El comtat més gran (Uckermark) és tretze vegades més gran que el comtat més petit (Main-Taunus): 3.060 km² enfront de només 230 km². Això també significa que hi ha comtats la mida dels quals supera la dels estats federats més petits, com ara Saarland (2.570 km²). Pel que fa a la densitat de població, la diferència és molt més elevada, ja que el comtat més densament poblat (Mettmann) té 1.236 habitants per km² i el comtat amb menys densitat (Müren) només té 39 habitants per km² (proporció de 32:1).

Taula 2. Comtats i mitjana d'habitants dels comtats per *land*

<i>Land</i>	<i>Est/oest</i>	<i>Nombre de comtats</i>	<i>Habitants</i>	<i>Hab./comtat</i>
Rin del Nord-Westfàlia	O	31	18.058	583
Baden-Württemberg	O	35	10.736	307
Hessen	O	21	6.092	290
Slesvig-Holstein	O	11	2.833	258
Saxònia-Anhalt	E	11	2.470	225
Baixa Saxònia	O	38	7.994	210
Saxònia	E	22	4.274	194
Brandenburg	E	14	2.559	183
Baviera	O	71	12.469	176
Saarland	O	6	1.050	175
Renània-Palatinat	O	24	4.059	169
Mecklenb.-Pomerània Occ.	E	12	1.707	142
Turíngia	E	17	2.335	137
Alemanya occidental		237	63.291	267
Alemanya oriental		76	13.345	176
Alemanya		313	76.636	245

Font: Statistisches Bundesamt (Oficina Federal d'Estadística). Habitants: milers.

Els comtats es distribueixen de manera desigual pels *Länder* alemanys, amb una interessant variació entre l'Alemanya occidental i la de l'est. Mentre que només el 18% dels habitants dels estats territorials alemanys viuen a l'est, la porció de comtats que pertanyen als cinc estats de l'Alemanya oriental és significativament superior (24%). Això significa que la fragmentació jurisdiccional és més alta a l'est, perquè podem identificar una tendència cap a territoris menys poblats a la part oriental. Això queda il·lustrat pel fet que entre els cinquanta comtats més poblats no n'hi ha cap de l'Alemanya oriental: el comtat més poblat de l'est és a la posició 62 d'una llista de 313. Tanmateix, també existeixen variacions dins dels dos grups, tal com es reflecteix en la taula 2.

Sistemes electorals, resultats electorals i sistema de partits

A causa del federalisme alemany, el sistema electoral per a l'elecció del Consell del Comtat varia entre els diferents estats. A tots els estats, però, es fa servir un **sistema d'elecció proporcional** amb mètodes estàndard de distribució (d'Hondt, Hare-Niemeyer

o Sainte-Laguë). Això vol dir que els escons del Consell del Comtat es distribueixen segons els resultats electorals obtinguts pels partits de manera proporcional, per tal de garantir que la proporció d'escons obtinguts per una llista sigui molt semblant a la seva proporció de vots a les eleccions.⁹

Deu estats utilitzen un **sistema electoral proporcional amb llistes obertes**. Això vol dir que els votants poden donar als candidats més d'un vot (*kumulieren*) i que els vots es poden distribuir entre candidats de diferents llistes electorals (*panaschieren*). Existeixen, però, lleugeres diferències entre els estats. A Baden-Württemberg, Baviera, Hessen i Renània-Palatinat, cada votant té tants vots com escons hi ha en joc al Consell i pot emetre un màxim de tres vots per a un únic candidat. A Brandenburg, Mecklenburg-Pomerània Occidental, la Baixa Saxònia, Saxònia, Saxònia-Anhalt i Turingia, el votant només té tres vots per distribuir entre els candidats i/o llistes electorals.

A alguns *Länder*, les lleis electorals contenen alguns trets addicionals especials. Per exemple, a Baviera i Renània-Palatinat, l'acumulació prèvia de vots (*vorkumulieren*) està permesa a les llistes. Això vol dir que els partits poden posar un candidat a la seva llista repetidament, de manera que un votant pugui donar més vots a aquesta mateixa persona.

A dos estats, hi ha un llindar electoral, que vol dir que només els partits que superen un cert percentatge dels vots poden obtenir escons al Consell (a Turingia és el 5% dels vots i a Renània-Palatinat, el 33%).

A dos estats (Rin del Nord-Westfàlia i Saarland), els consells de comtat s'elegeixen a través del **sistema electoral proporcional amb un vot**. Això vol dir que els votants només tenen un únic vot que poden donar a una llista d'un partit. A Saarland, una llista també ha de rebre com a mínim el 5% dels vots vàlids emesos per entrar al Consell.

L'últim Estat que té el seu propi sistema electoral per als consells de comtat és Slesvig-Holstein, que fa servir un **sistema electoral proporcional amb compensació**. Cada vo-

---

9. La relació entre la quota de vot i la quota d'escons pot ser esbiaixada quan existeix un *llindar electoral*. Aquest cas es dona si, per llei, un partit ha d'obtenir una quota mínima de vots per entrar al còmput per al Consell. També es pot produir un biaix si el *llindar efectiu* afecta un partit o més. Això pot implicar que, per raons estadístiques (principalment si el Consell té un nombre de membres baix), els partits amb una quota de vot raonable no rebin prou vots per obtenir el primer escó i no obtinguin representants al Consell. Hi ha algunes altres regles especials que en alguns casos entren en joc, com, per exemple, la regla de la majoria, que garanteix que un partit amb majoria absoluta de vots també tingui la majoria absoluta d'escons. No obstant això, en la majoria de casos, els mètodes de distribució utilitzats garanteixen una representació proporcional gairebé exacta.

tant només té un vot per a un únic candidat del districte electoral al qual resideix. La proporcionalitat entre partits al Consell queda garantida a través dels sufragis obtinguts per les llistes dels candidats (llistes de compensació), cosa que pot generar uns consells més grans que el nombre inicial de membres del Consell.¹⁰

Independentment del sistema electoral utilitzat, les eleccions municipals i als consells de comtat dins d'un mateix *Land* se solen celebrar en la mateixa data i s'anomenen *Kommunalwahlen* (eleccions locals).

Però les eleccions per a alcalde i president del comtat no se celebren el mateix dia que les eleccions als respectius consells, malgrat les coincidències de fi de mandat de l'alcalde o del president del comtat amb la data de l'elecció local. Com que els consells i el president del comtat són elegits directament, tots dos poden aduir una legitimitat «pròpia» i, en general, en la percepció de la ciutadania tots dos tenen la seva «pròpia» legitimitat. Tanmateix, si un Consell és dominat per alguns partits i el president del comtat està vinculat a un altre, lògicament això pot provocar tensions polítiques. En aquesta situació es troben molts comtats. Desafortunadament, no hi ha dades sobre la freqüència amb què es produeixen aquestes situacions, perquè no existeix informació registrada sobre les coalicions governamentals dels consells de comtat.

Els resultats de les eleccions per als consells de comtat solen ser un reflex de la situació política general al respectiu *Land*, i els comtats desenvolupen el rol de bastió d'un partit específic. Amb alguna variació entre els estats, els cinc partits rellevants en l'àmbit nacional han obtingut entre el 73% i el 95% dels vots a les últimes eleccions per als

---

10. Aquest sistema és similar al de les eleccions d'altres nivells a Alemanya (per exemple, a la majoria d'estats i al nivell federal), en les quals els membres del Parlament són elegits en una combinació d'eleccions directes en districtes electorals uninominals i de llistes de partits. Això garanteix que cada territori sigui representat per, com a mínim, un membre del Parlament, però també garanteix la distribució proporcional global de mandats entre els partits.

11. El comportament total dels votants és similar al que es registra a les eleccions als consells municipals. El 2007, els cinc partits rellevants en l'àmbit nacional van obtenir junts entre el 74% i el 93% dels vots als municipis amb 10.000 habitants o més. Fins i tot l'ordre dels estats és gairebé el mateix (Egner, 2007, p. 118).

12. Les associacions de votants lliures són grups (associacions) polítics formats localment i no vinculats, des del punt de vista organitzatiu, a partits que actuen en l'àmbit nacional o del *Land*. A més, cal tenir en compte que, a Alemanya, els partits són reconeguts com a grups d'interès polític particular segons una llei específica (*Parteiengesetz* o *Gesetz über die politischen Parteien*) que els atorga un cert estatus legal. Segons aquest estatus, els partits, per exemple, han de fer públics els seus ingressos i poden participar en eleccions sense demostrar el suport d'un cert nombre de votants (que és una condició prèvia que es demana a les associacions de votants lliures per poder participar a les eleccions).

Taula 3. Resultats electorals totals per als consells de comtat i ciutats sense comtat

<i>Land</i>	<i>CAP</i> ¹³	<i>DC</i>	<i>Soc.</i>	<i>Esquerra</i>	<i>Lib.</i>	<i>Verds</i>	<i>FVA</i>
Saarland	83,1	47,0	36,1	1,9	4,3	5,8	1,9
Turingia	81,1	40,9	15,6	24,6	4,7	3,5	8,8
Slesvig-Holstein	80,1	50,8	29,3	0,2	5,7	8,4	2,6
Mecklenb.-Pomerània Occ.	78,1	38,8	19,1	20,2	6,1	3,1	1,4
Baixa Saxònia	77,9	41,3	36,6	0,8	6,7	7,8	6,0
Rin del Nord-Westfàlia	75,1	43,4	31,7	1,4	6,8	10,3	4,8
Saxònia-Anhalt	74,4	32,9	20,4	21,1	7,9	3,7	8,9
Renània-Palatinat	74,0	45,1	28,9	0,1	5,9	7,1	11,4
Saxònia	73,6	38,4	13,6	21,6	7,2	5,2	10,1
Hessen	73,2	38,5	34,7	1,0	5,8	9,2	8,6
Brandenburg	72,6	27,8	23,5	21,3	6,3	4,2	9,4
Baviera	70,6	45,5	25,1	0,2	2,0	5,7	15,6
Baden-Württemberg	57,2	37,8	19,4	0,2	5,4	10,3	22,8

Font: oficines estadístiques dels *Länder*. Resultats de les últimes eleccions.¹⁴ La xifra reflecteix la proporció de vot electoral. Els percentatges que falten són els que van aconseguir altres partits. Abreujacions: DC = demòcratacristians (CDU i CSU); Soc. = socialdemòcrates (SPD); Lib. = Partit Liberal (FDP); Verds = Partit dels Verds; Esquerra = L'Esquerra (l'antic PDS); FVA = Associació de Votants Lliures, i CAP = suma de *catch all parties* (als estats federats de l'Alemanya occidental: conservadors i socialdemòcrates; als estats federats de l'Alemanya oriental: conservadors, socialdemòcrates i L'Esquerra).

consells de comtat.¹¹ La resta es distribueix entre altres partits i l'Associació de Votants Lliures.¹² És evident que aquesta última té molt d'èxit a alguns estats federats, especialment a Baden-Württemberg, on va aconseguir més vots que el Partit Socialdemòcrata a les últimes eleccions per als consells de comtat (taula 3).

La participació a les eleccions del comtat no para de reduir-se: a les darreres eleccions per als consells de comtat, les xifres de participació van oscil·lar entre el 37% i el 67%.

El sistema per a l'elecció del president del comtat també varia entre els estats. A Brandenburg i Baden-Württemberg, el president del comtat és elegit pel Consell. Als al-

13. Els *catch all parties* són partits que no se centren en els interessos o preferències de certs grups o votants, sinó que intenten (i aconsegueixen) atreure el suport de més o menys totes les parts de la comunitat (local). Si voleu més informació sobre el concepte de *catch all parties*, consulteu Schmidt (1995, p. 1035).

14. Les eleccions per als comtats varien en funció dels *Länder*, per la qual cosa les dates de les darreres eleccions van des del 26 d'octubre de 2003 (Brandenburg) fins al 25 de maig de 2008 (Slesvig-Holstein).

Taula 4. Presidents de comtat d'acord amb la pertinença a partits

<i>Land</i>	<i>Total</i>	<i>Democrata- cristians</i>	<i>Socialdemòcrates</i>	<i>Associació de Votants Lliures</i>
Baden-Württemberg	35	23	1	10
Baviera	71	46	9	16
Brandenburg	14	1	13	–
Hessen	21	11	10	–
Baixa Saxònia	38	12	19	7
Mecklenb.-Pomerània Occ.	12	4	5	1
Rin del Nord-Westfàlia	31	26	5	–
Renània-Palatinat	24	11	12	1
Saarland	6	3	3	–
Saxònia	22	18	1	3
Saxònia-Anhalt	11	6	2	2
Slesvig-Holstein	11	4	1	6
Turíngia	17	12	4	1
Alemanya occidental	237	136	60	40
Alemanya oriental	76	41	25	7
Alemanya	313	177	85	47

Font: càlcul propi basat en els darrers resultats electorals oficials. No s'hi han inclòs altres partits (Partit Liberal, Els Verds, L'Esquerra).

tres onze estats, el president del comtat és directament elegit per la ciutadania. Actualment, més de la meitat dels presidents de comtat són conservadors, tal com mostra la taula 4. Això vol dir que els partits conservadors (democratacristians) dominen els càrrecs executius a les regions rurals del país.¹⁵ Això no hauria de sorprendre, ja que les regions rurals del país són tradicionalment més conservadores que les grans ciutats, on els socialdemòcrates tenen els seus bastions. Fins i tot als estats amb una gran majoria de votants conservadors en les eleccions estatals i federals, com ara Baviera, els socialdemòcrates obtenen unes importants majories a les ciutats mitjanes i grans.

15. A les ciutats sense comtat, els socialdemòcrates són majoria per un estret marge de 53 a 47 alcaldes i hi ha 8 alcaldes independents o afiliats a les associacions de votants lliures.

Taula 5. Alcaldes de ciutats comtat d'acord amb la pertinença a partits

<i>Land</i>	<i>Total</i>	<i>Democrata-cristians</i>	<i>Socialdemòcrates</i>	<i>Associació de Votants Lliures</i>
Baden-Württemberg	9	3	2	2
Baviera	25	12	12	1
Brandenburg	4	2	2	–
Hessen	5	2	3	–
Baixa Saxònia	8	4	4	–
Mecklenb.-Pomerània Occ.	6	4	1	1
Rin del Nord-Westfàlia	23	10	13	–
Renània-Palatinat	12	6	5	1
Saarland	–	–	–	–
Saxònia	7	3	2	–
Saxònia-Anhalt	3	–	2	1
Slesvig-Holstein	4	1	2	1
Turingia	6	–	5	1
Alemanya occidental	86	38	41	5
Alemanya oriental	26	9	12	3
Alemanya	112	47	53	8

Font: càlcul propi basat en els darrers resultats electorals oficials. No s'hi han inclòs altres partits (Partit Liberal, Els Verds, L'Esquerra).

Si ens fixem en els alcaldes de les ciutats comtat, per tenir una visió completa del quart nivell de govern, el panorama canvia (taula 5).

Hisenda, potestats i competències

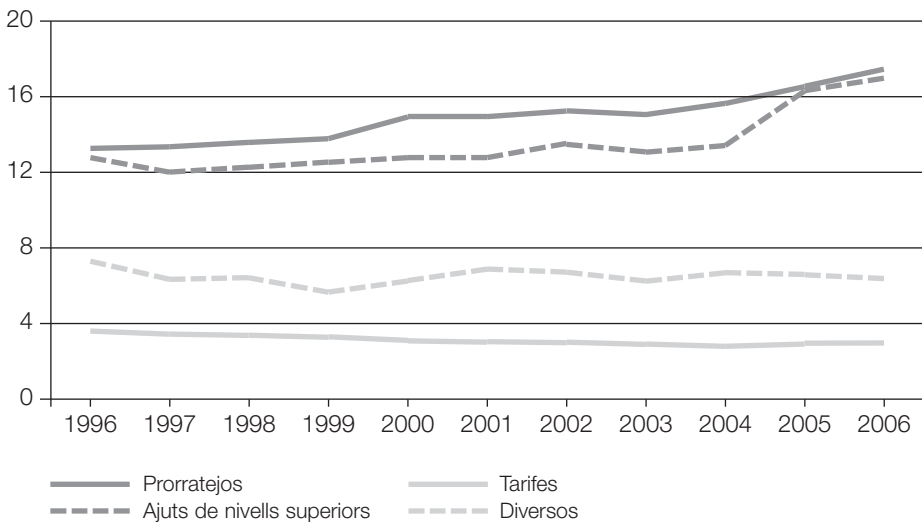
Ingressos

Els comtats alemanys tenen dues fonts de finançament principals. En primer lloc, un comtat pot rebre subvencions generals del *Land* dins del complex programa marc de distribució de recursos (que principalment es basa en el nombre d'habitants, encara que

també inclou criteris addicionals) i subvencions específiques (segons les competències i potestats a desenvolupar) per part del *Land* i del Govern federal. En segon lloc, un comtat pot recaptar recàrrecs (*Kreisumlage*) dels impostos municipals que hi ha a la seva jurisdicció per tal de finançar les seves activitats. La quantitat de diners que han de pagar els municipis la decideix el Consell del Comtat i depèn principalment dels ingressos fiscals de cada municipi.¹⁶

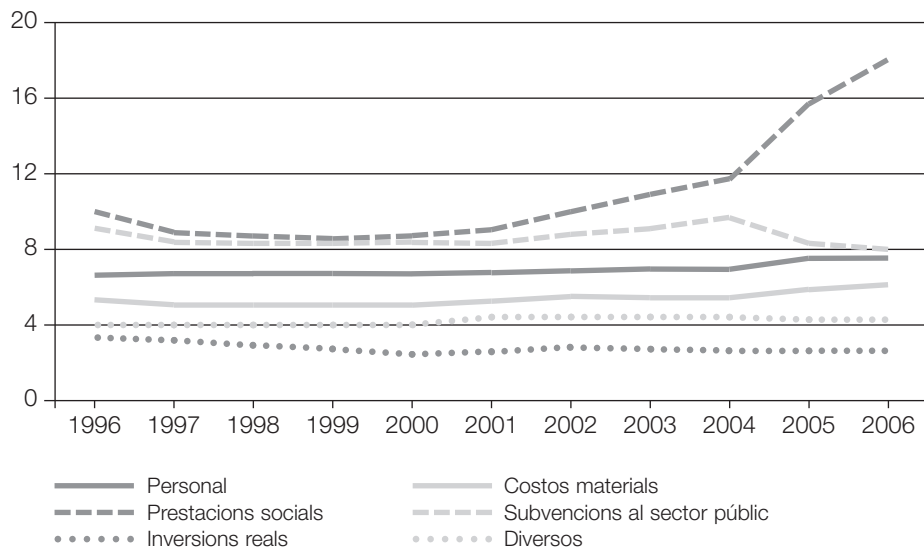
Des de 1996, tant les subvencions estatals i federals com els recàrrecs han augmentat significativament (gràfic 3). El 1996, els recàrrecs i les subvencions van suposar el 36% i el 35%, respectivament, dels ingressos, mentre que el 2006 aquesta porció és notablement superior (el 40% i el 39%). A la vegada, la porció de la resta de fonts d'ingressos s'ha reduït.

Gràfic 3. Ingressos dels comtats al llarg del temps (milers de milions d'euros)

16. Com que la majoria de membres del Consell del Comtat també són polítics actius en el nivell municipal i com que sovint els alcaldes també són membres del Consell del Comtat, podem imaginar els conflictes d'interessos que sorgeixen quan el Consell del Comtat ha de decidir sobre l'augment dels recàrrecs procedents dels municipis (Meyer, 1998, p. 474).

Gràfic 4. Despeses dels comtats al llarg del temps (milers de milions d'euros)

Si ens fixem en les despeses dels comtats, sorprèn que la quantitat gastada per a prestacions socials hagi augmentat substancialment: des dels 10.000 milions de 1996 fins als 18.000 milions de 2006 (gràfic 4). El motiu d'aquest fort augment, especialment des de 2004, és la reforma de la política del mercat laboral (l'anomenada *reforma Hartz IV*) que comporta el reemborsament de les despeses dels comtats per als aturats a llarg termini, que abans de la reforma anaven a compte de l'Estat federal.

Potestats

Evidentment, les potestats dels comtats alemanys estan relacionades amb les seves competències. Com que les competències ja es comentaran de manera detallada en el següent apartat, aquí tractarem les potestats d'una manera més general.

En primer lloc, els comtats tenen la capacitat de cobrar el recàrrec (*Kreisumlage*) anteriorment esmentat per finançar el cost de les seves competències que no queda cobert per altres fonts, especialment per les subvencions dels nivells superiors de govern. Una

altra potestat important dels comtats fa referència a la seva autonomia per assumir tasques voluntàriament, és a dir, més enllà de les obligacions fixades per llei, del *Land* o bé de l'Estat federal (apartat «Competències»). A més, els comtats tenen la potestat d'organitzar l'administració de les competències assumides voluntàriament pel mateix comtat («competències voluntàries») i de les definides per llei com a tasques dels comtats. Aquestes potestats són el cor de l'autogovern local dels comtats i els governs del nivell superior (els *Länder*) només tenen dret a controlar que les potestats s'apliquin d'acord amb la llei (supervisió legal o *Rechtsaufsicht*).

A banda d'aquestes potestats, els comtats (igual que els municipis) han de dur a terme certes funcions en nom del Govern del nivell superior (*übertragene Aufgaben*). En aquests casos, el Govern del nivell superior no només té el dret de supervisió legal, sinó també el de controlar que aquestes funcions s'executin de forma adient (*Fachaufsicht*). De fet, això no ha provocat un control administratiu jeràrquic, sinó una espècie de «supervisió cooperativa» (*kooperativen Aufsicht*; Wegrich, 2006; també Wollmann, 2008, p. 261, i Bogumil i Jann, 2005, p. 110-111).

Deixant de banda les diferències entre els *Länder*, els estats federats també deleguen als comtats generalment la «competència» de seguiment i control dels municipis en la implementació de polítiques públiques (com ara els serveis socials, la planificació urbanística, etc.). En part, això està relacionat amb el fet que les competències dels comtats es poden delegar als municipis (com és el cas dels serveis socials). Aquesta delegació reforça la pertinença dels comtats a l'esglaó inferior de l'Administració pública alemanya.

Competències

Tot i que depenen de cadascun dels *Länder*, les competències legalment fixades dels comtats, en la majoria de casos, cobreixen:

- Supervisió de la construcció (mitjançant departaments d'urbanisme i oficines de control de la construcció).
- Conservació de la natura.
- Servei de sanitat pública (mitjançant departaments de salut pública).
- Prevenció de desastres.
- Protecció de monuments històrics.
- Admissió de refugiats i de persones que cerquen asil.

Una competència important dels comtats, regulada pel dret federal (*Bundessozialhilfegesetz*),¹⁷ és la responsabilitat de prestar serveis i ajuts financers a persones amb necessitats. El 2006, això va generar una despesa total als comtats de 7.660 milions d'euros (taula 6). Aquesta quantitat s'havia de finançar amb recursos propis. Les despeses d'assistència social per als aturats havien estat fins i tot superiors en el passat, però la important reforma (Hartz IV) de l'últim Govern federal encapçalat per Gerhard Schröder (format pels socialdemòcrates i els verds) va canviar la distribució de les càrregues de les despeses entre els comtats i el Govern federal. Això es fa palès en la reducció de les despeses dels comtats per a assistència social (que no són reemborsades pel Govern federal): dels 8.440 milions d'euros de 2004 als 6.763 milions d'euros de 2006.¹⁸

A més, també per aquesta reforma, els comtats van passar a ser responsables d'un nombre cada cop més gran d'aturats que no es podien acollir als programes de subsidis per als aturats finançats per contribucions o bé per impostos federals i administrats per l'Agència Federal d'Ocupació. Després de la reforma esmentada, no només va canviar el finançament dels programes de subsidis per als aturats, sinó també la responsabilitat d'una política del mercat laboral activa, és a dir, amb mesures de creació de llocs de treball i d'ocupació per als aturats.

Taula 6. Despeses per als plans de suport social segons el *Bundessozialhilfegesetz* (milions d'euros)

<i>Plans de suport</i>	<i>Despesa total</i>	<i>Despesa dels comtats</i>	
		<i>Percentatge</i>	<i>Total</i>
Assistència social per a persones capaces de treballar	676,3	55,0	372,0
Ingressos bàsics per a gent gran i discapacitats	3.072,6	77,1	2.369,0
Mesures d'integració per a discapacitats	10.539,8	23,4	2.466,3
Suport a l'assistència (especialment per a gent gran)	2.529,9	64,2	1.624,2
Serveis sanitaris	930,1	73,0	679,0
Suport per a necessitats socials específiques	360,7	40,7	146,8
Total	18.106,6	42,3	7.659,1

Font: *Wirtschaft und Statistik* (12/2007).

17. Llei federal d'ajuts socials.

18. Al mateix temps, els subsidis per als aturats es van reduir i la pressió perquè els aturats acceptessin feines poc remunerades es va incrementar. Això va portar intenses protestes i, finalment, la fi del Govern federal de coalició entre els socialdemòcrates i els verds.

Mentre que la responsabilitat de les polítiques «actives» del mercat laboral per als aturats recents (menys d'un any) va seguir sent una tasca de l'Agència Federal d'Ocupació i les seves oficines locals, la responsabilitat envers els aturats més antics es distribueix de maneres diferents entre l'Agència Federal d'Ocupació i els comtats. Mentre que a 19 districtes de l'Agència Federal d'Ocupació se n'ocupen de manera separada els comtats i les oficines locals de l'Agència Federal d'Ocupació, 69 comtats (*Optionskommunen*) opten per no assumir la responsabilitat de la reintegració dels aturats més antics. A la resta de casos, els comtats i les oficines locals de l'Agència Federal d'Ocupació han establert les anomenades «agències conjuntes» (*Arbeitsgemeinschaften* o *ARGE*, Konle-Seidl *et al.*, 2007, p. 38).¹⁹ La creixent implicació dels comtats en les rep-tadores i alhora complicades polítiques del mercat laboral demostra la importància de la funció que fan en les polítiques socials a Alemanya.

Les competències dels comtats es poden classificar per competències **transmunicipals**, competències que **complementen** les dels municipis i competències d'**anivellament**.

Les competències **transmunicipals fan referència a serveis i competències que són importants** per als ciutadans que viuen al territori d'un comtat i que no poden cobrir els municipis. Alguns exemples clars en són les competències vinculades a carreteres intermunicipals (*Kreisstraßen*), transport públic, subministrament d'aigua o la majoria d'aspectes de la protecció mediambiental.

Les competències **complementàries** fan referència, d'una banda, a assegurar que les obligacions que no poden cobrir (tots) els municipis s'acompleixin. Alguns exemples en són l'eliminació de residus o els hospitals. D'altra banda, les competències complementàries poden consistir en competències clarament «voluntàries», com ara escoles de formació professional o centres d'educació per a adults (*Volkshochschulen*).

Les competències **anivelladores** estan estretament relacionades amb les tasques complementàries, perquè tenen relació amb la responsabilitat d'un comtat com a garant (per decisió pròpia) de la capacitat de tots els municipis del comtat per prestar serveis d'un nivell similar.

Aquestes competències s'han desenvolupat al llarg del temps de forma paral·lela. Costa dir alguna cosa sobre les seves proporcions quantitatives en termes financers en gene-

---

19. El 2008, el Tribunal Suprem alemany ha decidit que les «agències conjuntes» (*Arbeitsgemeinschaften*) no respecten la Constitució alemanya, ja que aquesta no permet una «administració mixta» de diferents governs (i de diferents nivells de govern), perquè podria desdibuixar la responsabilitat política.

ral, perquè no són clarament identificables darrere de les dades estadístiques pressupostàries oficials. Tanmateix, les competències anivelladores, en termes financers, són, de llarg, les més rellevants, perquè fan referència a tasques socials com, per exemple, pagar ajuts d'assistència social per a persones necessitades.

Relacions entre els comtats i els *Länder* i l'Estat federal

Evidentment, la relació entre els comtats i els nivells de govern federat i federal es caracteritza per les tensions. D'una banda, el Govern federal té el dret constitucional de decidir sobre algunes de les polítiques que han d'implementar els comtats i els municipis com a delegació local de l'aparell administratiu estatal alemany. A més, els *Länder* tenen el dret d'establir les directrius institucionals bàsiques mitjançant codis municipals i comtals que regulen com han d'actuar tant els comtats com els municipis, i, a més, els comtats estan subjectes a la supervisió de l'Estat corresponent. Per altra banda, el dret a l'autogovern local també està garantit constitucionalment. Això vol dir que tots dos nivells de govern local han de tenir l'oportunitat de governar els afers locals de manera autònoma. Això limita la ingerència i el control dels nivells superiors de govern (especialment dels *Länder*) sobre com es duen a terme les tasques legalment assignades des del punt de vista organitzatiu al nivell local i fa sorgir dubtes sobre quants recursos financers fan falta per garantir l'autogovern local.

Pel que fa a la ingerència i el control dels nivells superiors de govern en la implementació administrativa de tasques legalment definides, es pot observar una tendència remarcable que es veurà més detalladament en el capítol 3: els governs de la majoria de *Länder* segueixen la recomanació de la nova gestió pública de «conduir en lloc de remar» i de descentralitzar cada vegada més competències i potestats cap al nivell local i especialment cap als comtats. El principal motiu que hi ha darrere d'aquesta tendència és la recerca d'una eficàcia elevada i de l'estalvi de costos per part dels *Länder*. Evidentment, això últim implica que l'estalvi de costos s'ha de fer per part del nivell local, més concretament, per part dels comtats, un cop s'hagin descentralitzat les competències i potestats.

Això està relacionat amb la qüestió esmentada abans: quants recursos financers calen per garantir l'autogovern local en general i, també, per a una administració autònoma de les competències i potestats descentralitzades? L'oportunitat del nivell local de poder modular la implementació de les polítiques públiques establertes pels nivells superiors de govern és un aspecte crucial per assegurar que l'efectivitat dels seus objectius tingui

en compte les circumstàncies, desitjos i preocupacions locals. Però l'oportunitat d'elaborar polítiques públiques en el nivell local també implica oferir espai per a l'expressió de la democràcia més enllà de poder votar periòdicament els òrgans representatius dels nivells superiors de govern. Tanmateix, per aprofitar aquestes oportunitats calen recursos financers. Les lluites polítiques per aconseguir-los i garantir l'autogovern local són els trets principals de la relació entre els comtats i els *Länder* i el Govern federal.

Els instruments bàsics per aportar els recursos financers necessaris per garantir l'autogovern local són els programes d'anivellament financer (i) entre *Länder* «rics» i «pobres» i (ii) dins de cada Estat federat. Però resulten insuficients, ja que els costos derivats de les tasques imposades per llei des del *Land* o des del nivell federal no queden clarament coberts per les transferències financeres des d'aquests nivells. La Constitució alemanya (article 104a, paràgraf 1) només garanteix que el nivell federal ha de compensar els estats federats per implementar les competències i polítiques federals. Aquesta «connectivitat» (*Konnexität*) entre tasques imposades i la compensació del cost resultant entre l'Estat federal i el nivell local només es troba a les lleis fonamentals d'alguns *Länder* (com ara la Baixa Saxònia i Hessen). Tanmateix, fins i tot en aquests casos, els costos reals per al govern local de dur a terme les tasques obligatòries són difícils de calcular. Per tant, una compensació financera suficient i, en termes d'autogovern local, «adient» del nivell local per a les competències i potestats descentralitzades (que cada vegada són més) és una qüestió que s'està debatent actualment a Alemanya.

Relacions entre comtats i municipis: conflicte o cooperació

La relació entre comtats i municipis tampoc no és fàcil. En la mesura que les esmentades **tasques transmunicipals** (com ara les carreteres intermunicipals, el transport públic, el subministrament d'aigua o la majoria d'aspectes de la protecció mediambiental), les **tasques complementàries** (com ara l'eliminació de residus o els hospitals, així com les escoles de formació professional o els centres d'educació per a adults) i les **tasques anivelladores** estiguin relacionades, es podran gestionar de manera cooperativa. Tanmateix, la qüestió de qui se'n beneficia (és a dir, quin municipi en concret) o, fins i tot, de qui se'n beneficia més i, per tant, qui ha d'assumir comparativament més càrregues financeres (a través dels recàrrecs) pot convertir uns «jocs de suma positiva» (on tothom guanya) en «jocs de suma negativa» (on els guanys i les pèrdues es perceben de manera diferent segons el municipi).

El cas encara pot ser més complicat quan un comtat ha de traspasar als municipis competències i potestats establertes en una llei del nivell superior de govern, com, per exemple, la prestació de serveis d'eliminació de residus o els hospitals. En aquest cas, un comtat no està facultat per compensar els costos, només pot suggerir que caldria un augment dels recàrrecs que haurien de pagar els municipis. En aquesta situació, els municipis poden preferir dur a terme una tasca que no pas pagar un recàrrec més alt.

Les dues fonts de finançament principals dels comtats són les subvencions generals i específiques dels nivells superiors de govern i la recaptació de recàrrecs dels municipis de la seva jurisdicció.

Les competències principals dels comtats són: cobrar els recàrrecs per finançar els costos de les seves tasques, organitzar l'administració i fer el seguiment i control dels municipis en la implementació de polítiques públiques.

Les competències poden ser de tres tipus: transmunicipals, complementàries i anivelladores. Les més destacades són: supervisió de la construcció, conservació de la natura, sanitat pública, prevenció de desastres, protecció de monuments històrics i admissió de refugiats i persones que cerquen asil.

Les relacions entre els comtats i els *Länder* i l'Estat federal es caracteritzen per les tensions, i amb els municipis, oscil·len entre el conflicte i la cooperació.

Debats recents sobre els comtats

Els debats recents sobre els comtats alemanys se centren en les **reformes territorials**. Principalment als estats federats de l'Alemanya oriental, ja s'han implementat reformes territorials (a banda de les dels anys noranta) o s'estan negociant actualment. Saxònia-Anhalt va reduir el nombre de comtats de 21 a 11 el juliol de 2007. Saxònia va decidir que els seus 22 comtats es reagrupessin en 10 l'agost de 2008. L'onada de reformes territorials, però, també s'està estenent cap a l'oest, on els governs dels *Länder* de Slesvig-Holstein i Renània-Palatinat estan planificant reformes territorials tant en el nivell municipal com en el comtal. Aquestes noves reformes estan clarament motivades pels intents de reduir costos i augmentar l'eficiència de l'estructura administrativa dels comtats mitjançant l'articulació d'economies d'escala.

La reforma territorial de 2007 de Mecklenburg-Pomerània Occidental fou interrompuda per una sentència del Tribunal Constitucional de l'Estat, principalment perquè es va considerar que la redistribució de tasques i competències dels extensos comtats fruit de les fusions violava el principi d'autogovern local garantit a la Constitució, és a dir, l'autodeterminació democràtica vinculada a un cert espai on hi ha vincles de convivència reals. Tanmateix, tal com apuntaren les resolucions del Tribunal Constitucional federal als anys noranta, la Constitució alemanya només garanteix l'autogovern local, cosa que no vol dir que els límits dels comtats i dels municipis no es puguin modificar mai per llei (Wollmann, 2004, p. 113).

Les reformes territorials, però, només són una cara de la moneda. El fenomen de la regionalització també es va plantejar a les regions metropolitanes i es van crear alguns **nous acords metropolitans**. Un exemple n'és la recentment creada «regió» de Hannover, que, de fet, és un comtat en termes legals (nota 4, a la pàgina 12, i, si en voleu una visió completa, Blatter, 2006). No obstant això, en la majoria de casos, els comtats actuen com a bastions dels interessos locals en els debats sobre possibles formes consolidades de govern metropolità (pel que fa al cas de Frankfurt, Heinelt i Zimmermann, 2008, p. 4). Això es pot explicar pels seus temors de ser abolits per aquestes reformes.

A més, es plantegen **reformes funcionals**, especialment als *Länder* on hi ha un nivell intermedi entre el *Land* i els comtats format per oficines regionals del Govern. La intenció de desmuntar aquest nivell intermedi ha intensificat el debat sobre la redistribució de tasques i competències entre els *Länder* i els comtats i municipis. Tot i que aquestes reformes poden ampliar l'abast de l'autogovern local i reduir el control del Govern federat, els representants polítics del Govern local (i especialment dels comtats) les miren amb cautela. S'adonen del risc que la descentralització només impliqui que els costos passin del nivell dels *Länder* al Govern local (en relació amb aquest debat, Ebinger i Bogumil, 2008).

Amb el rerefons de la creixent importància de la legislació de la UE vinculada amb el govern local, també existeix un debat sobre el **paper dels comtats en el context de la UE**. En aquest debat, l'«europeïtzació» és considerada principalment com un nou repte per a l'autogovern local i un control addicional per part d'una autoritat de nivell superior. En aquest respecte, l'«europeïtzació» es percep com una obligació d'aplicar formalment les normatives de la UE.

Aquesta concepció de l'europeïtzació es basa en la consideració dels efectes de la «creació d'un marc», és a dir, dels resultats dels «processos de construcció, difusió i institucionalització de normes formals i informals, procediments, paradigmes de polítiques, estils, maneres de fer coses i idees i normes compartides que es defineixen i es consoliden, en primer lloc, en l'elaboració de les polítiques públiques de la UE i, després, s'incorporen a la lògica discursiva, les identitats, les estructures i les polítiques públiques internes dels estats» (Radaelli, 2003, p. 30). Aquests resultats també poden tenir efectes positius en el sentit d'ampliar «l'escenari viable» per a l'autogovern local, visió que es troba a Alemanya força estesa en els debats acadèmics sobre el nivell local. Per tant, no ens ha d'estranyar que els comtats o els seus representants polítics considerin seriosament l'oportunitat d'evitar els nivells superiors de govern nacionals i col·laborar amb la Comissió Europea i amb els membres del Parlament Europeu per intentar influir en l'elaboració de les polítiques de la UE i, d'aquesta manera, en la legislació que han d'implementar els estats membres.

Si ens fixem en la implicació política dels comtats en l'elaboració de polítiques de la UE, no podem fer altra cosa que afirmar que les seves activitats són més aviat limitades. Això no només fa referència a la seva implicació en la configuració formal del Comitè de les Regions de la UE, en el qual tots els llocs alemanys han estat ocupats pels estats federats (com a regions alemanyes!), llevat d'un per a cadascuna de les tres associacions de govern local. Això vol dir que els comtats alemanys estan representats al Comitè de les Regions només per una plaça ocupada pel *Landkreistag* alemany. A més,

els comtats alemanys són membres (a través del *Landkreistag* alemany) del Consell Europeu de Municipis i Regions (CEMR). Aquesta organització paraigua europea de 46 associacions nacionals de comtats, així com de municipis de 33 països, intenta influir en l'elaboració de polítiques de la UE mitjançant la seva tasca de *lobby* (Heinelt i Niederhafner, 2008).

A banda d'aquestes reformes o modificacions graduals, el tema de la **hisenda** és especialment rellevant actualment en el debat sobre els comtats. Això fa referència tant a l'interminable debat sobre les normes generals de compensació dels comtats per la transferència de tasques des del Govern de nivell superior com a les lluites polítiques sobre com s'hauria de gestionar l'administració de competències específiques, com ara els ajuts per als aturats de llarga durada, i qui l'hauria de finançar. Com acabarà aquest debat (si és que ho fa alguna vegada) és una qüestió oberta.

Els debats recents sobre els comtats alemanys són els següents:

1. Les reformes territorials motivades per la reducció de costos i l'augment de l'eficiència de l'estructura administrativa.
2. El fenomen de la regionalització i les reformes funcionals que hi estan vinculades.
3. El paper dels comtats en el context de la UE.
4. Les finances i, especialment, les normes generals de compensació dels comtats per la transferència de competències.

Perspectives

Considerant els diferents debats recents que s'acaben d'esmentar, hi ha una qüestió important a destacar: els comtats són a Alemanya un element relativament dèbil en les controvèrsies polítiques sobre la distribució o assignació vertical de recursos financers entre els diversos nivells de govern, perquè ni els ciutadans en general ni la majoria de polítics senten realment cap inclinació per aquest nivell de govern. En lloc d'això, els «localismes» (en cas que encara existeixin actualment a Alemanya) són un fenomen que fa referència als municipis, però no als comtats com a segon nivell de govern local. Per tant, serà difícil per als comtats sortir guanyant en un joc redistributiu en el qual han de competir amb els municipis.

Però, atenent les tres funcions bàsiques que duen a terme els comtats alemanys dins dels seus límits (ser una **Administració estatal amb múltiples finalitats**, ser una **associació de municipis** i ser una **unitat territorial que exerceix l'autogovern local**), la primera no només no serà qüestionada, sinó que, tal com demostren les reformes funcionals dels *Länder*, aquesta funció es veurà reforçada. A més, els comtats, com a unitat territorial que exerceix l'autogovern local, tenen una legitimitat democràtica específica que normalment manca en altres formes institucionals, com ara les agències descentralitzades de l'Administració estatal.

Si es considera la funció dels comtats com a associacions de municipis, es pot estar segur que els municipis en general no qüestionaran la importància d'aquesta funció. En comptes d'això, la rellevància d'aquesta funció serà, i és, emfatitzada perquè està estretament relacionada amb les competències transmunicipals, complementàries i d'aniellament dels comtats, que són crucials per a la majoria d'aquests, ja que difícilment poden exercir de Govern local sense que els comtats assumeixin aquestes competències.

Bibliografia

BLATTER, J. «Geographic Scale and Functional Scope in Metropolitan Governance Reform: Theory and Evidence from Germany». *Journal of Urban Affairs*, vol. 28, núm. 2 (2006), p. 121-150.

BOGUMIL, J.; W. JANN. *Verwaltung und Verwaltungswissenschaft in Deutschland*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2005.

EBINGER, F.; J. BOGUMIL. «Grenzen der Subsidiarität. Verwaltungsreform und Kommunalisierung in den Ländern». A: HEINELT, H.; A. VETTER [ed.]. *Lokale Politikforschung zu Beginn des 21. Jahrhunderts*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008. [En premsa]

EGNER, B. *Einstellungen deutscher Bürgermeister. Lokale Eliten zwischen Institutionen und Kontext*. Baden-Baden: Nomos, 2007.

EGNER, B.; M. STOIBER. «A Transferable Incumbency Effect in Local Elections: Why it is Important for Parties to hold the Mayoralty». *German Politics*, vol. 17, núm. 2 (2008), p. 124-139.

FEDERAL STATISTICAL OFFICE [ed.]. *Wirtschaft und Statistik* [Wiesbaden], núm. 12 (2007).

FORSCHUNGSSTELLE BÜRGERBETEILIGUNG UND DIREKTE DEMOKRATIE (FSD). <<http://www.forschungsstelle-direkte-demokratie.de/mediawiki/>> (2008)

HEIDE, H.-J. von der. «Stellung und Funktion der Kreise». A: WOLLMANN, H.; R. ROTH [ed.]. *Kommunalpolitik: Politisches Handeln in den Gemeinden*. 2a ed. Opladen: Leske + Budrich, 1998, p. 123-132.

HEINELT, H.; S. NIEDERHAFNER. «Cities and Organized Interest Intermediation in the EU Multi-Level System». *European Urban and Regional Studies*, vol. 15, núm. 2 (2008). [En premsa]

HEINELT, H.; K. ZIMMERMANN. «How to explain differences in metropolitan governance within a country? Some considerations against the German background». A: «*Metropolitan governance and social inequality*» at the ECPR Joint Sessions in Rennes (11th to 16th April, 2008).

HENNEKE, H.-G. «Kreisverfassungen». A: WOLLMANN, H.; R. ROTH [ed.]. *Kommunalpolitik: Politisches Handeln in den Gemeinden*. 2a ed. Opladen: Leske + Budrich, 1998, p. 133-148.

JAEDICKE, W.; H. WOLLMANN. «Kommunale Spitzenverbände». A: WOLLMANN, H.; R. ROTH [ed.]. *Kommunalpolitik: Politisches Handeln in den Gemeinden*. 2a ed. Opladen: Leske + Budrich, 1998, p. 306-322.

KONLE-SEIDL, R.; W. EICHHORST; M. GRIENBERGER-ZINGERLE. «Activation Policies in Germany. From Status Protection to Basic Income Support». *IAB Discussion Paper* [Nuremberg], núm. 6 (2007).

LAUX, E. «Erfahrungen und Perspektiven der kommunalen Gebiets- und Funktionalreformen». A: WOLLMANN, H.; R. ROTH [ed.]. *Kommunalpolitik: Politisches Handeln in den Gemeinden*. 2a ed. Opladen: Leske + Budrich, 1998, p. 168-185.

MEYER, H. «Kreisfinanzen». A: WOLLMANN, H.; R. ROTH. [ed.]. *Kommunalpolitik: Politisches Handeln in den Gemeinden*. 2a ed. Opladen: Leske + Budrich, 1998, p. 461-476.

PRIEBIS, A. «Die Bildung der Region Hannover und ihre Bedeutung für die Zukunft stadt-regionaler Organisationsstrukturen». *Die Öffentliche Verwaltung*, vol. 55, núm. 4 (2002), p. 144-151.

RADAELLI, C. M. «The Europeanization of Public Policy». A: FEATHERSTONE, K.; C. M. RADAELLI [ed.]. *The Politics of Europeanization*. Oxford: Oxford University Press, 2003, p. 27-56.

SALDERN, A. von. «Rückblicke. Zur Geschichte der kommunalen Selbstverwaltung in Deutschland». A: WOLLMANN, H.; R. ROTH [ed.]. *Kommunalpolitik: Politisches Handeln in den Gemeinden*. 2a ed. Opladen: Leske + Budrich, 1998, p. 23-36.

SCHMIDT, M. G. *Wörterbuch zur Politik*. Stuttgart: Alfred Kröner, 1995.

STATISTISCHES BUNDESAMT. *Fachserie 14, Reihe 6 (Finanzen und Steuern. Personal des öffentlichen Dienstes)*. Wiesbaden, 2006.

WEGRICH, K. *Steuerung im Mehrebenensystem der Länder*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006.

WOLLMANN, H. «Kommunalpolitik – Zu neuen (direkt-)demokratischen Ufern?». A: WOLLMANN, H.; R. ROTH [ed.]. *Kommunalpolitik: Politisches Handeln in den Gemeinden*. 2a ed. Opladen: Leske + Budrich, 1998, p. 37-49.

WOLLMANN, H. «The Two Waves of Territorial Reform of Local Government in Germany». A: MIGRANA, J. [ed.]. *Redrawing Local Government Boundaries. An International Study of Politics, Procedures, and Decisions*. West Mall: UBC, 2004, p. 106-129.

WOLLMANN, H. *Reformen in Kommunalpolitik und -verwaltung. England, Schweden, Frankreich und Deutschland im Vergleich*, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008.

Annex I

Llista de ciutats comtat

<i>Ciutat</i>	<i>Land</i>	<i>Ciutat</i>	<i>Land</i>
Amberg	Baviera	Dresden	Saxònia
Ansbach	Baviera	Duisburg	Rin del Nord-Westfàlia
Aquisgrà	Rin del Nord-Westfàlia	Düsseldorf	Rin del Nord-Westfàlia
Aschaffenburg	Baviera	Eisenach	Turingia
Augsburg	Baviera	Emden	Baixa Saxònia
Baden-Baden	Baden-Württemberg	Erfurt	Turingia
Bamberg	Baviera	Erlangen	Baviera
Bayreuth	Baviera	Espira	Renània-Palatinat
Bielefeld	Rin del Nord-Westfàlia	Essen	Rin del Nord-Westfàlia
Bochum	Rin del Nord-Westfàlia	Flensburg	Slesvig-Holstein
Bonn	Rin del Nord-Westfàlia	Frankenthal (Pfalz)	Renània-Palatinat
Bottrop	Rin del Nord-Westfàlia	Frankfurt	Hessen
Brandenburg	Brandenburg	Frankfurt de l'Oder	Brandenburg
Brunsvic	Baixa Saxònia	Friburg de Brisgòvia	Baden-Württemberg
Chemnitz	Saxònia	Fürth	Baviera
Coblença	Renània-Palatinat	Gelsenkirchen	Rin del Nord-Westfàlia
Coburg	Baviera	Gera	Turingia
Colònia	Rin del Nord-Westfàlia	Görlitz	Saxònia
Cottbus	Brandenburg	Greifswald	Mecklenb. - Pomerània Occ.
Darmstadt	Hessen	Hagen	Rin del Nord-Westfàlia
Delmenhorst	Baixa Saxònia	Halle an der Saale	Saxònia-Anhalt
Dessau	Saxònia-Anhalt	Hamm	Rin del Nord-Westfàlia
Dortmund	Rin del Nord-Westfàlia	Heidelberg	Baden-Württemberg

(*Continua a la pàgina següent*)

(Continuació)

<i>Ciutat</i>	<i>Land</i>	<i>Ciutat</i>	<i>Land</i>
Heilbronn	Baden-Württemberg	Oldenburg	Baixa Saxònia
Herne	Rin del Nord-Westfàlia	Osnabrück	Baixa Saxònia
Hof	Baviera	Passau	Baviera
Hoyerswerda	Saxònia	Pforzheim	Baden-Württemberg
Ingolstadt	Baviera	Pirmasens	Renània-Palatinat
Jena	Túringia	Plauen	Saxònia
Kaiserslautern	Renània-Palatinat	Potsdam	Brandenburg
Karlsruhe	Baden-Württemberg	Regensburg	Baviera
Kassel	Hessen	Remscheid	Rin del Nord-Westfàlia
Kaufbeuren	Baviera	Rosenheim	Baviera
Kempten	Baviera	Rostock	Mecklenb.-Pomerània Occ.
Kiel	Slesvig-Holstein	Salzgitter	Baixa Saxònia
Krefeld	Rin del Nord-Westfàlia	Schwabach	Baviera
Landau in der Pfalz	Renània-Palatinat	Schweinfurt	Baviera
Landshut	Baviera	Schwerin	Mecklenb.-Pomerània Occ.
Leipzig	Saxònia	Solingen	Rin del Nord-Westfàlia
Leverkusen	Rin del Nord-Westfàlia	Stralsund	Mecklenb.-Pomerània Occ.
Lübeck	Slesvig-Holstein	Straubing	Baviera
Ludwigshafen	Renània-Palatinat	Stuttgart	Baden-Württemberg
Magdeburg	Saxònia-Anhalt	Suhl	Túringia
Magúncia	Renània-Palatinat	Trèveris	Renània-Palatinat
Mannheim	Baden-Württemberg	Ulm	Baden-Württemberg
Memmingen	Baviera	Weiden	Baviera
Mönchengladbach	Rin del Nord-Westfàlia	Weimar	Túringia
Mülheim an der Ruhr	Rin del Nord-Westfàlia	Wiesbaden	Hessen
Munic	Baviera	Wilhelmshaven	Baixa Saxònia
Münster	Rin del Nord-Westfàlia	Wismar	Mecklenb.-Pomerània Occ.
Neubrandenburg	Mecklenb.-Pomerània Occ.	Wolfsburg	Baixa Saxònia
Neumünster	Slesvig-Holstein	Worms	Renània-Palatinat
Neustadt	Renània-Palatinat	Wuppertal	Rin del Nord-Westfàlia
Nuremberg	Baviera	Würzburg	Baviera
Oberhausen	Rin del Nord-Westfàlia	Zweibrücken	Renània-Palatinat
Offenbach am Main	Hessen	Zwickau	Saxònia

Annex II

Webs d'interès

Deutsches Institut für Urbanistik

<http://www.difu.de/>

Deutscher Landkreistag

<http://www.kreise.de/landkreistag/>

Deutscher Städtetag

<http://www.staedtetag.de/>

Forschungsstelle Bürgerbeteiligung und Direkte Demokratie

<http://www.forschungsstelle-direkte-demokratie.de/>

La Diputació de Barcelona és una institució de govern local que treballa conjuntament amb els ajuntaments per impulsar el progrés i el benestar de la ciutadania.

La col·lecció **Estudis** posa a l'abast del món local coneixement teòric i empíric per promoure la reflexió i l'anàlisi en temes d'interès per als governs locals.

Aquest informe ens introdueix en el sistema institucional i l'estructura territorial dels comtats a Alemanya, un estat federal on el sistema de govern local depèn substancialment dels *Länder*.

Des d'aquesta perspectiva, resulta especialment interessant veure com la diversitat existent en el règim local ha conviscut en el passat amb tendències comunes cap a la reforma de les institucions polítiques locals i, actualment, amb reformes d'ordre funcional i territorial, per tal de reduir costos, articular economies d'escala i repensar el rol dels comtats en el context de la Unió Europea.

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Presidència

Centre per a la Innovació Local

Rambla de Catalunya, 126, 7a. planta
08008 Barcelona
Tel. 934 020 709 · Fax 934 049 146
cil@diba.cat · www.diba.cat/innovacio

ISBN 978-84-9803-191-1

9 788498 031911